

СХВАЛЕНО
Протокол засідання
педагогічної ради ліцею № 7
від 30.08.2018 № 9

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ № 231
від 01.09.2018
Директор ліцею
_____ К.Й. Олійник

**Освітня програма
Долинського ліцею № 7
для дітей з особливими освітніми потребами 1 класу
(індивідуальне навчання)**

Освітня програма для дітей 1 класу з особливими освітніми потребами розроблена на основі Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом МОН України від 26.07.2018 № 814, на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти».

Освітня програма 1 класу для дітей з особливими освітніми потребами окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, який поданий в рамках навчальних планів (додаток 1, таблиці 5, 11). Відповідно до особливостей психофізичного розвитку дітей та мови навчання передбачено окремі варіанти навчальних планів для дітей із затримкою психічного розвитку - таблиця 5; для дітей з інтелектуальними порушеннями - таблиця 11;

очікувані результати навчання здобувачів 1 класу з порушеннями зору, с порушеннями слуху, з порушеннями опорно-рухового апарату, із важкими порушеннями мовлення, із затримкою психічного розвитку, пропонується зміст навчальних предметів подано у Типовій освітній програмі, розробленою під керівництвом Савченко О. Я. та Типовій освітній програмі під керівництвом Шияна Р. Б., що розміщені на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України. Для дітей з інтелектуальними порушеннями - за Типовою освітньою програмою, розробленою колективом авторів: Чеботарьова О.В. (пояснювальна записка, Трудове навчання); Блеч Г.О., Ярмола Н.А. (Навчання грамоти); Гладченко І.В., Королько Н.І. (Математика); Дмитрієва І.В. (Мистецтво, Образотворче мистецтво); Трикоз С.В. (Я досліджую світ); Бобренко І.В. (Фізична культура); Гладченко І.В., Гломозда І.В. Чухліб О.А. (Музичне мистецтво);

перелік корекційно-розвиткових програм, які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» подано в додатку 2, таблиця - 17;

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження учнів 1-х класів встановлюється згідно Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 р. № 8, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.02.2016 р. за № 184/28314, листа МОН України від 28.03.2016 р. № 1/9-154 "Щодо надання роз'яснення" з врахуванням навчальних планів (таблиці 5,11, додаток 1).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання,

визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи.

Корекційно-розвиткова робота для дітей із затримкою психічного розвитку.

Мета: формування пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, позитивних характеристик особистості, мовлення, психомоторного розвитку.

Основними завданнями корекційно-розвиткової роботи є:

1. Цілеспрямоване формування пізнавальної діяльності: розвиток сенсорно-перцептивної діяльності та формування еталонних уявлень; формування мисленнєвої діяльності у взаємозв'язку з мовленнєвим розвитком; розвиток розумових здібностей шляхом опанування дій заміщення та наочного моделювання в різних видах діяльності (навчальна, предметно-практична); розвиток творчих здібностей.

2. Формування навчальної та предметно-практичної діяльності (мотиваційного, орієнтовно-операційного і регуляційного компонентів): цілеспрямоване формування навчальної діяльності: вміння програмувати, контролювати, регулювати й оцінювати результати виконання завдань; всебічний розвиток предметно-практичної діяльності.

3. Корекційний розвиток емоційно-вольової сфери: формування здатності до вольових зусиль, довільної регуляції поведінки; подолання вже сформованих негативних якостей особистості; попередження й усунення афективних, негативних відхилень у поведінці.

4. Розвиток мовлення. Розвиток усного мовлення шляхом корекції порушень звуковимови, одночасно з формуванням фонематичних процесів; розвиток лексики й граматичного ладу мовлення; розширення активного та пасивного словникового запасу, уявлень про довкілля у процесі мовленнєвої й пізнавальної діяльності; формування управління й узгодження слів у реченні, зв'язного мовлення; ініціацію контакту, взаємодію та підтримування спілкування зі значущими дорослими та однолітками. Формування писемного мовлення у процесі: розвитку фонематичного, складового аналізу й синтезу; становлення синтетичних прийомів поскладового читання; формування мотивації оволодіння графічним зображенням букв й розвиток смислового програмування письмового висловлювання; формування мовних операцій.

5. Розвиток психомоторики. Формування рухових вмінь та навичок; розвиток координації рухів, спритності, сили, витривалості; розвиток відчуття ритму; розвиток правильної постави, ходи, грації, рухів; розвиток загальної та дрібної моторики; розвиток моторних функцій і дихання.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, ритміка, корекція розвитку.

Корекційно-розвиткова робота для дітей з інтелектуальними порушеннями.

Мета: психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень дітей з інтелектуальними порушеннями.

Основними завданнями корекційно-розвиткової роботи є:

1. Формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічній адаптації та соціальної реабілітації дітей.

2. Розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення.

3. Корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку, формування вмінь диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, підпорядкування рухів музиці.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізична культура, ритміка.

Корекційно-розвиткову роботу проводять спеціалісти закладу освіти: вчитель-дефектолог, вчитель-логопед, вчитель фізичної культури, вчитель музичної культури.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів. До ключових компетентностей належать:

володіння державною мовою, що передбачає уміння (самостійно або за допомогою) усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) (українською жестовою або за допомогою альтернативних засобів спілкування) та іноземними мовами, що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти;

екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до

прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних, їх використання посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання, діти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності; якість

проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок здобувачів освіти, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу початкової освіти має передбачати досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

**Навчальний план початкової освіти для спеціальних класів закладів загальної
середньої освіти з українською мовою навчання
для дітей із затримкою психічного розвитку**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у				класах
		1	2	3	4	Разом
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7	7	7	7	28
	Іноземна мова	2	2	2	2	8
Математична	Математика	4	4	4	4	16
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	3	3	3	12
Технологічна	Трудове навчання	1	1	1	1	4
Інформатична	Інформатика		1	1	1	3
Мистецька	Образотворче мистецтво Музичне мистецтво*	1	1	1	1	4
		1	1	1	1	4
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	12
Усього:		22	23	23	23	91
Корекційно- розвиткова робота	Корекція розвитку	3	3	3	3	12
	Ритміка	2	2	2	2	8
	Розвиток мовлення	5	5	5	5	20
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1	1	2	2	6
Гранично допустиме навчальне навантаження		20	21	22	22	85

*або «Мистецтво» (інтегрований курс)

2	2	2	2	8

**Навчальний план початкової освіти
для спеціальних закладів загальної середньої освіти
з українською мовою навчання для дітей з інтелектуальними порушеннями**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у				класах
		1	2	3	4	Разом
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7	7	7	7	28
Математична	Математика	4	4	4	4	16
Природнича	Я досліджую світ	3	4	4	4	15
Соціальна і здоров'я збережувальна						
Громадянська та історична						
Технологічна	Трудове навчання	2	2	2	2	8
Інформатична						
Мистецька*	Образотворче мистецтво Музичне мистецтво*	1	1	1	1	4
		1	1	1	1	4
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	12
Усього:		21	22	22	22	87
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення	4	4	4	4	16
	Лікувальна фізкультура (Ритміка)	2	2	2	2	8
	Соціально-побутове орієнтування	2	2	2	2	8
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2	2	3	3	10
Гранично допустиме навчальне навантаження		20	21	22	22	85

або «Мистецтво» (інтегрований курс)

2	2	2	2	8

Перелік корекційно-розвиткових програм для дітей з особливими освітніми потребами

1. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Хайдарова О. С., Блеч Г. О.).

2. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг» для 2-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Заремба В. В., Ліщук Н. І., Морозова Н. В., Блеч Г. О.)

3. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура» для 1 -4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Бобренко І. В.).

4. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Острівець здоров'я» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Ковтун А. В., Кунникова О. О., Стригунова О. М., Бобренко І. В.).

5. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Театральна логоритміка» для 1 -4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Папета О.В., Бобренко І. В., Демянович М.З., Компанієнко О. М, Гладченко І. В.).

6. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Барабанотерапія» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Василевська Л. Є., Гладченко І. В.).

7. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток психомоторики та сенсорних процесів» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Жук Т. Я., Трикоз С. В.)

8. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Азбука творчості» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Чеботарьова О. В., Брусенська І. М.).

9. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Музичні краплинки» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Шеклунова Н. О., Міненко А. В.).

10. Програма з корекційно-розвиткової роботи «У світі ритмів» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Левченко Л. Й., Гладченко І. В.).

11. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Ярмола Н. А.).

12. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лего-конструювання» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Лапін А. В.).

13. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Цікавий світ Монтесорі» для 1 -4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Дишлюк Т. Б., Чеботарьова О. В.).

14. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Розвиток когнітивної сфери» для 1-4 спеціальних класів для дітей із затримкою психічного розвитку закладів загальної середньої освіти (авт. Сак Т. В., Прохоренко Л. І.).

15. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Розвиток особистісної сфери» для 1-4 спеціальних класів для дітей із затримкою психічного розвитку закладів загальної середньої освіти (авт. Бабяк О. О., Баташева Н. І., Орлов О.)

16. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 1-4 спеціальних класів для дітей із затримкою психічного розвитку закладів загальної середньої освіти (авт. Омельченко І. М., Федорович Л. О.).

17. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 1-4 спеціальних класів для дітей із затримкою психічного розвитку закладів загальної середньої освіти (авт. Бабяк О. О.).

18. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Розвиток емоційно-вольової сфери дітей з порушеннями зору» для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями зору (авт. Гудим І. М., Костенко Т. М., Довгопола К. С.).

19. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями зору (авт. Легкий О. М.).

20. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Просторове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями зору (для сліпих дітей) (авт. Кондратенко С. В.).

21. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухового сприймання та формування вимови» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (авт. Федоренко О. Ф., Зганяйко І. Ф.).

22. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухо-зоро- тактильного сприймання мовлення та формування вимови» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (авт. Федоренко О. Ф., Патлай Ю. М.).

23. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для глухих дітей) (авт. Вовченко О. А.).

24. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для дітей зі зниженим слухом) (авт. Вовченко О. А.).

25. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для глухих дітей) (авт. Форостян О. І., Шеремет Б. Г., Лещій Н. П., Малій В. М.).

26. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для дітей зі зниженим слухом) (авт. Форостян О. І., Шеремет Б. Г., Лещій Н. П., Малій В. М.).

27. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з тяжкими порушеннями мовлення (авт. Рібцун Ю. В.).

28. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція мовлення» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з тяжкими порушеннями мовлення (авт. Трофименко Л. І., Куравська Л. І.).

29. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» (базова) для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Чеботарьова О. В., Іоганова Н. А.).

30. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Соціальна адаптація першокласника» для 1 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Яременко О. В.).

31. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Розвиток пізнавальної діяльності» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Наливкіна Н. М.).

32. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Формування графічних навичок» для 1 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Чорна І. В.).

33. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Сенсомоторний розвиток» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт.П'ята М. І.).
34. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Лего-конструювання» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Лапін А. В.).
35. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Арт-корекція» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для ді. і з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Брусенська І. М.).
36. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Формування навчально-мовленнєвої діяльності учнів за допомогою казки» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Літинська Я. Г., Трембалович І.П.).
37. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Розвиток комунікативної функції мовлення «Говірливий струмок»» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Жеплінська С. В.).
38. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Формування лінгвістичних понять на основі використання асоціативних схем» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Татарінова О. М.).
39. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Формування знань про довкілля засобами пізнавальних завдань» для 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Гусак Т. О.).
40. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Пізнай навколишній світ» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Пігур О. В., Соколовська І. М., Лазорчин О. С.).
41. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Цікава скринька» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Коваль Л. В.).
42. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Корекційна ритміка» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Гладченко І. В., Шепічак О. О.).
43. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Світ Монтесорі» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Дишлюк Т. Б., Чеботарьова О. В.).
44. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Готовність дитини до навчання в школі (діагностична методика)» для 1 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Яременко О. В.).
45. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Розвиток мовлення» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Ільєнко Т. А., Стах О. Г.).
46. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Остапенко Т. В., Авраменко Л. Ю., Свистун Г. М.).